

SOTSIAALKINDLUSTUSAMET

ABIVAJAVA LAPSE JA NOORE MÄRKAMINE JA ABISTAMINE

Laste heaolu osakond

Varajase märkamise ja ennetustalitus

Aile Aedma

Peaspetsialistid (ennetus)

Maibell Neemsalu

Peaspetsialistid (ennetus)

04.03.2026

Millest räägime?

- Lastekaitseüsteem Eestis
- Lapse heaolu – abivajav ja hädaohus olev laps
- Lasteabi ja lastemaja
- Abivajava lapse märkamine ja abistamine
- Teadmiste värskendamise võimalused – e-kursused ja toetavad materjalid

Soojendus: Slido

**Kirjuta märksõnu, mis sul lapse
heaoluga seostuvad?**

>

Lastekaitse algab seal, kus laps igapäevaselt on.

Iga kontakt loeb.

Lastekaitse süsteem Eestis – õiguslik vaade

Lastekaitse seaduse § 8 alusel peavad lapse õiguste ning heaolu tagamiseks ametiasutused ja -isikud ning avalik- ja eraõiguslikud juriidilised isikud tegema omavahel **valdkondadeülest koostööd**. Seda tuleb teha kõigi lastele suunatud meetmete planeerimisel, rahastamisel ja rakendamisel, kaasates sellesse lapsi, lapsevanemaid, last kasvatavaid isikuid, huvirühmi ja avalikkust.

Ühiskond ja kogukond - Laste heaolu ei ole ainult pere siseasi — see on meie kõigi ühine vastutus.

- **Hoolivus** - iga laps loeb ja väärib meie tähelepanu; meie teod peegeldavad, kas me hoolime või mitte.
- **Õiglus** - iga laps peab saama võrdsed võimalused, olenemata päritolust, soost või sotsiaalsest taustast.
- **Vastutus** - heaolu eest seismine ei ole ainult valitsuse või organisatsioonide asi, vaid kõigi meie kohustus — kodanikena, kogukonnaliikmetena, spetsialistide ja pereliikmetena.

Väärtuste kaudu mõistame, et heaolu ei ole ainult eesmärk — see on mõtlemise ja tegutsemise viis meie igapäevaelus.

Varajane märkamine

- Varajane märkamine ja võrgustikutöö on lapse heaolu tagamiseks olulised alustalad.
- Võrgustiku moodustavad lapsega lähemalt kokku puutuvad inimesed, kelle tähelepanekud last ohustavate asjaolude kohta on oluliseks alusteabeks.
- Märke lapse abivajadusest tuleb osata ära tunda ja julgeda neist teada anda.
- Varajase märkamise ja teatamise tulemusena on võimalik operatiivselt sekkuda lapse ja tema pere probleemidesse ning osutada vajalikku abi ja toetust.
- Varajane abi osutamine aitab ennetada probleemide kuhjumist ja lapse abivajaduse suurenemist.

Varajane märkamine ja võrgustikutöö lastekaitsetöös

näide:

**Valla- või
linnaavalitsuse
lastekaitsetöötaja:**

„Tahan, et ta
tuleks toime,
KAS TULEB?”

Vanemad:

„Tahame talle
kõike paremat,
KAS SUUDAME?”

Politseinik:

„Tahan, et tal oleks
turvaline,
KAS ON?”

Laps:

„Tahan olla õnnelik
ja et mu perel
oleks kõik korras,
AGA ...”

Arst:

„Tahan, et ta
oleks terve,
KAS ON?”

Õpetaja:

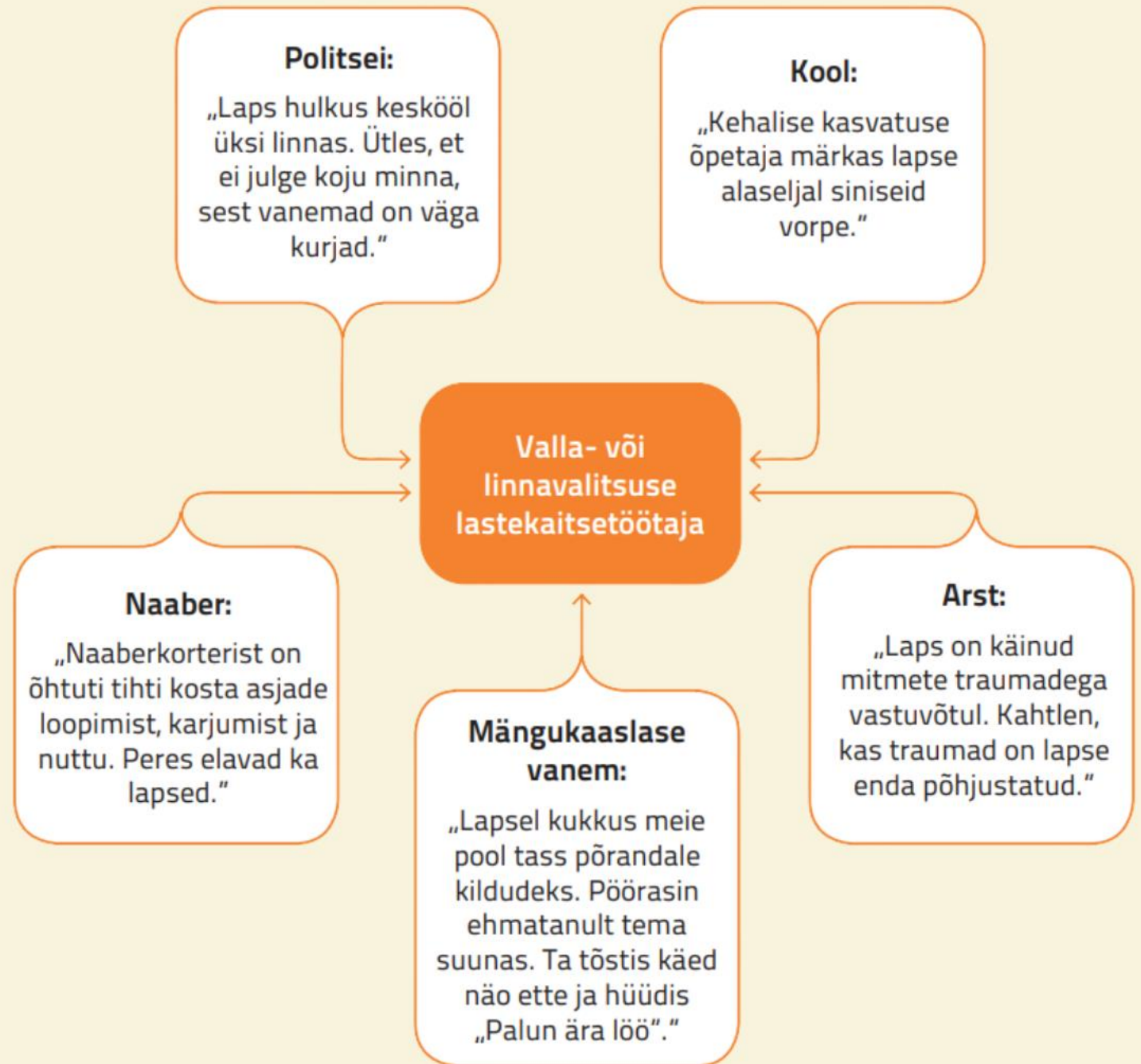
„Tahan, et tal läheks
koolis/lasteaias hästi,
KAS LÄHEB?”

**Mängukaaslaste
vanemad:**

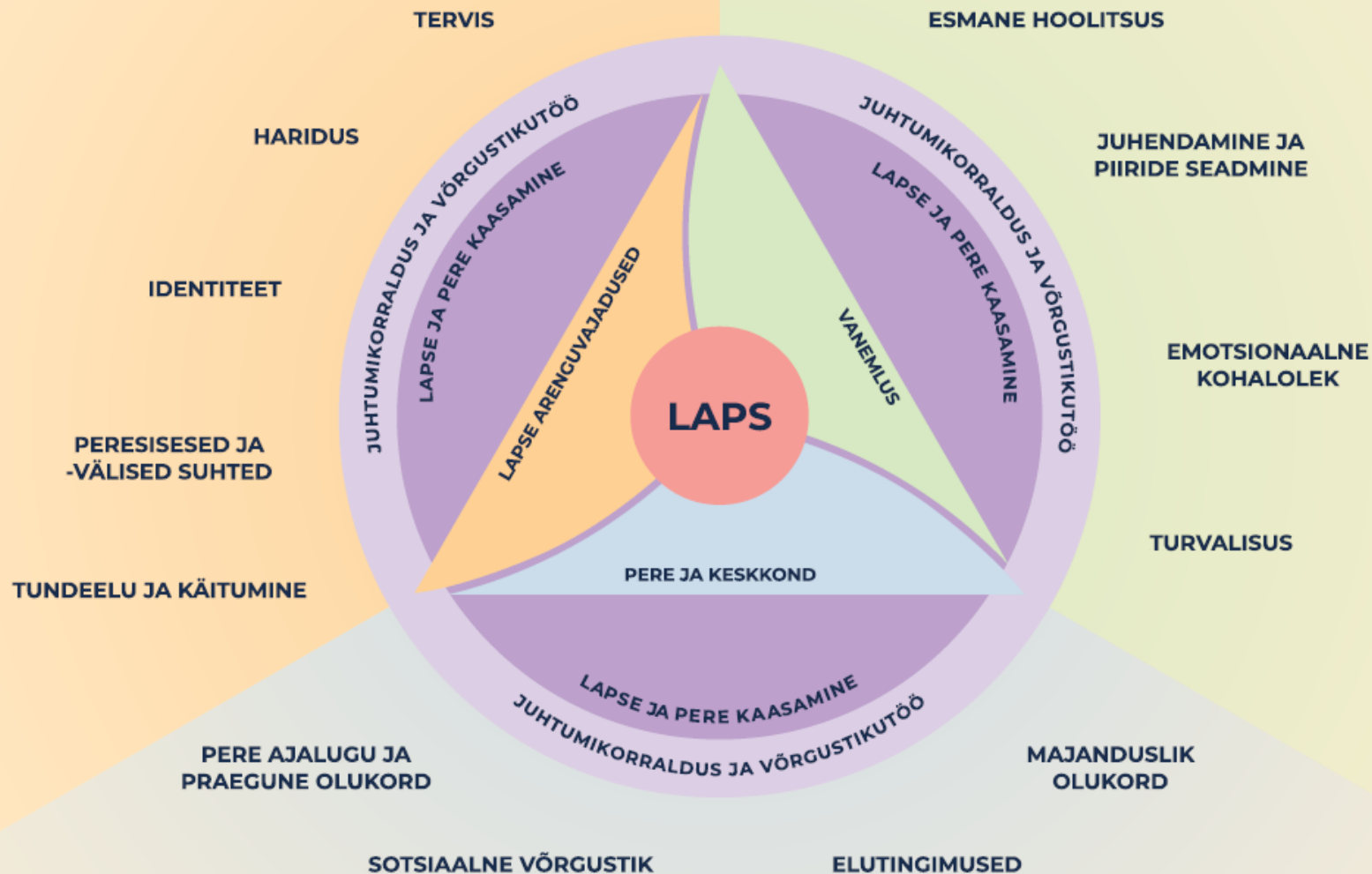
„Tahame, et meie lapse
muret märgataks,
KAS TEISE LAPSE OMA
MÄRKAME?”

Igal inimesel on kohustus abivajavast lapsest teatada!

Lapse abi ja kaitseta
jäämise eest vastutab
igaüks, kes märkab lapse
abivajadust, aga ei anna
sellest teada.

LAPSE HEAOLU KOLMNURK

HÄDAOHUS OLEV LAPS

laps, kelle elu või tervis on
ohus või kelle käitumine
ohustab tema enda või
teiste isikute elu või tervist.

**Lastekaitseseadus §31: igaihe
kohus on viivitamata teatada
lapsest, kelle elu on ohus.**

Hädaohus olevast lapsest tuleb
viivitamata teada anda
hädaabinumbril 112.

ABIVAJAV LAPS

- laps, kelle puhul on kahtlus tema heaolu ja/või õigusi rikkuva olukorra suhtes;
- laps, kellele pole tagatud heaolu ja turvatunne;
- laps, kes on jäetud hooletusse;
- laps, kes on kogenud väärkohtlemist (füüsilist, emotsionaalset, seksuaalset);
- laps, kelle käitumine ohustab teda ennast või teisi.

Lastekaitseseadus §27: igaiühe kohus on viivitamata teatada lapsest, kellel võib olla abi vaja.

Abivajavast lapsest tuleb teada anda, kas kohaliku omavalitsuse lastekaitsetöötajale või lasteabitelefonile 116 111.

ABIVAJAV LAPS

- laps, kelle puhul on kahtlus tema

01.01.2025 jõustus lastekaitseaduse muudatus, mille § 27¹ nimetatakse **lastega töötavad spetsialistid**, kellel on tulenevalt oma erialast ja kutse- või tööülesannetest **eriline hoolsuskohustus**, kuna tal on oskused ning paremad võimalused märgata abivajavat last ja temast teatada. Kõnealused spetsialistid on näiteks haridus-, tervishoiu- ja ohvriabitöötajad ning teised, kes puutuvad töös või kutsetegevuses lastega vahetult kokku.

ennast või teisi.

Lastekaitseadus §27: igaiühe kohus on viivitamata teatada lapsest, kellel võib olla abi vaja.

Abivajavast lapsest tuleb teada anda, kas kohaliku omavalitsuse lastekaitsetöötajale või lasteabitelefonile 116 111.

ABIVAJAVA LAPSE AITAMINE

"Kas lapse elu või tervis on ohus?"

JAH

Hädaohus olev laps

Viivitamatult kõne 112

Edasi anda vajalik info:
mis, kes, kus, millal?

EI

Abivajav laps

**Viivitamatult
informeerida KOV-i või
116 111**

Teavitusevorm

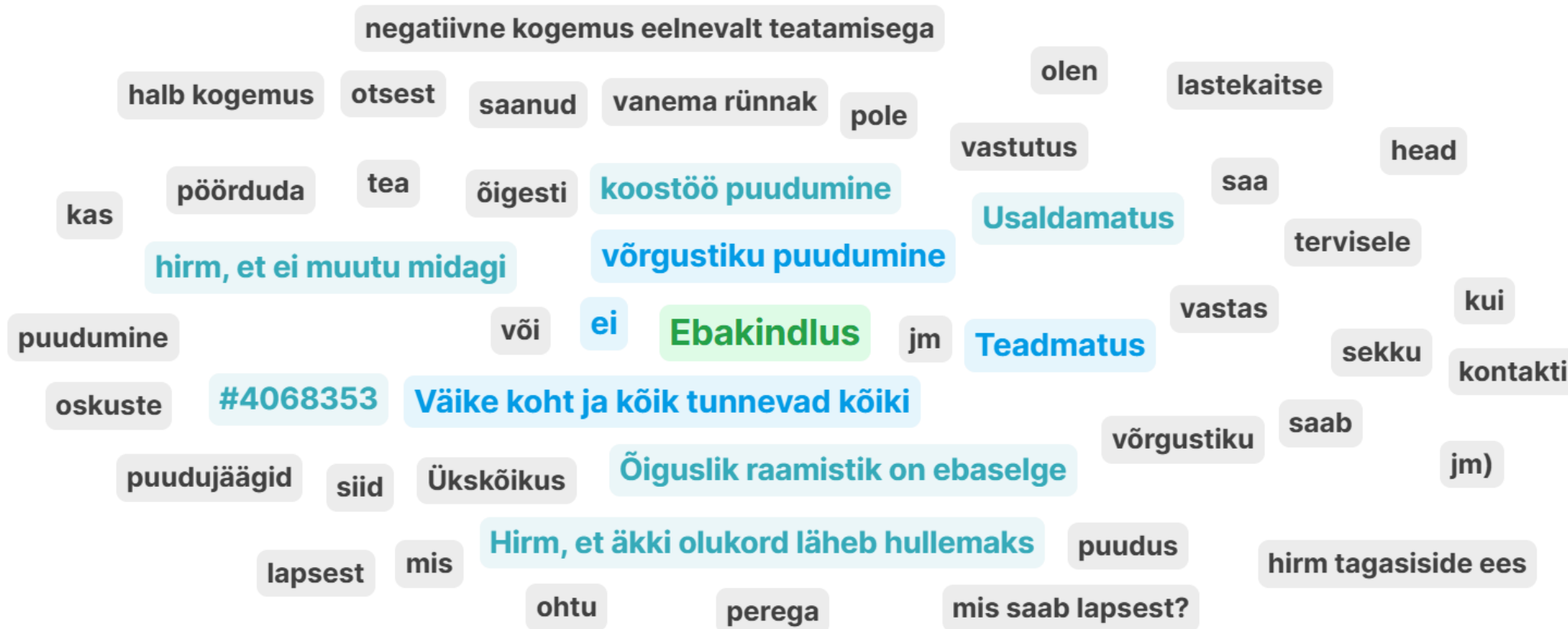
Räägi murest.

**Mis takistab noorte heaolu valdkonnas
abivajavast lapsest teatamist?**

Slido

Mis takistab noortevaldkonnas abivajavast lapsest teatamist?

Review answers 54 >

ANDMEKAITSE EI TAKISTA ABIVAJAVAST LAPSEST PÄDEVALE ASUTUSELE TEATAMIST

loe rohkem selle kohta lasteombudsmani
ja Andmekaitse Inspektsiooni juhendist:

<https://lingid.ee/RHhiN>

Lasteabi

**OLEME OLEMAS
IGAL AJAL
IGA MÜREGA**

 116111

Lasteabi.ee
 116 111

/lasteabi
info@lasteabi.ee

- 116 111
(välismaalt helistades +372 600 4434)
- www.lasteabi.ee
- info@lasteabi.ee
- telefon, chat, e-kiri

- 24/7, tasuta üle-Eestiline
- Nõustamine eesti, vene ja inglise keeles
- Võimalik jääda anonüümseks

- Lastele, noortele ja täiskasvanutele
- Nõu küsimiseks, abi saamiseks lastega seotud küsimustes
- Abivajavast või hädaohus olevast lapsest teatamiseks

- Veebiteraapia
- 9 nõustajat + 2 veebiterapeuti

**ABIVAJAV
LAPS**

**Automaatteade lasteabile,
kui lastekaitsetöötaja
võtab menetluse üle**

Lasteabi
116 111

**Algatab
lihtmenetluse
STAR-is**

**Pakub vajadusel
pöördujale esmast
toetust ja infot**

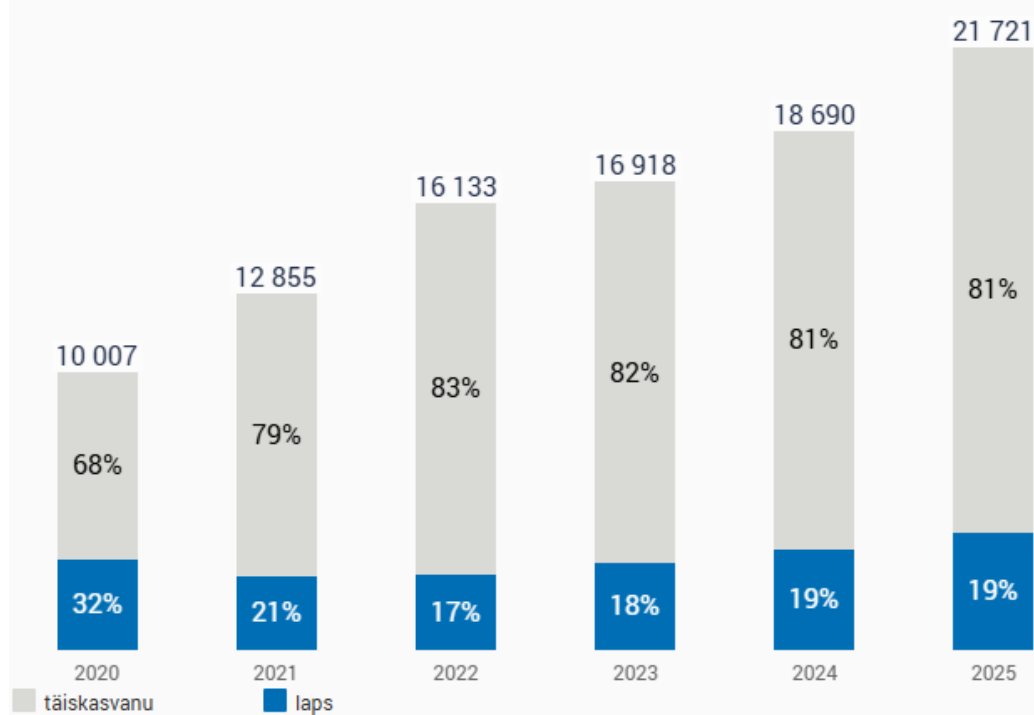
Edastab KOV-i lastekaitsetöötajale

- Süüteo kahtluse korral ka politseile
- Seksuaalse väärkohtlemise kahtlusega lastemajale

Lasteabitelefoni pöördumiste arv aastast 2020 valitud näitaja lõikes: pöörduja on*

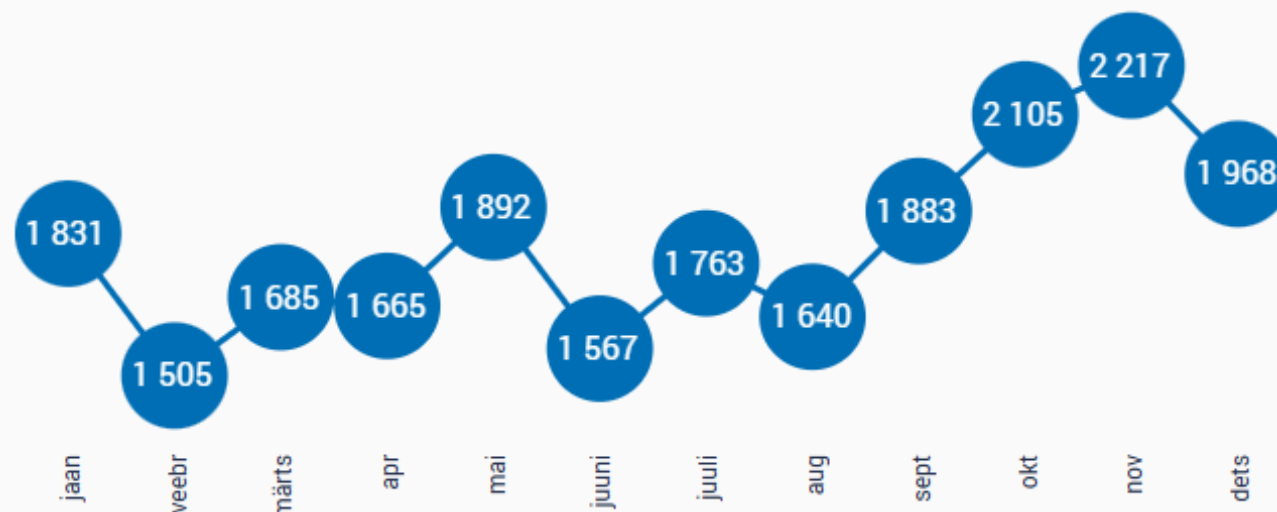
Vali näitaja

- ☒ pöörduja on*
- ☐ pöörduja sugu
- ☐ pöördumise kanal

*Kui lasteabitelefon on hõivatud, siis helistatakse pöördujale liini avanedes tagasi.
Alates 2024.a eristatakse lasteabi poolt tagasi helistatud kõnede puhul, kellele kõne tehti, nt lapsele.

2025. aasta pöördumiste arv kuude lõikes

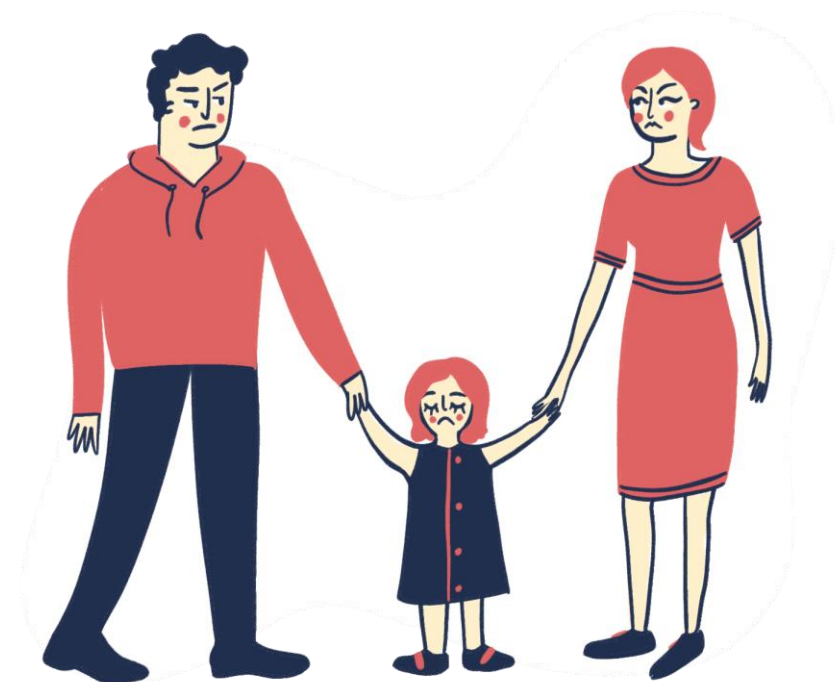
2025.a pöördumiste peamised teemad

Lapsed

1. Lapse vaimne tervis 1076, 25%
2. Suhted 1065, 25%
3. Väärkohtlemine 596, 14%
4. Lapse kasvatamise küsimused 423, 10%

Täiskasvanud

1. Lapse kasvatamise küsimused 5082, 29%
2. Väärkohtlemine 4986, 29%
3. Hooldusõigus 1812, 10%
4. Lapse vaimne tervis ja heaolu 1281, 7%
5. Suhted 1205, 7%

VÄÄRKOHTLEMINE JA SELLE MÕJU LAPSE ARENGULE

Lapsele kahju tekitamine - Tahtlik või hooletusest - Ühekordne või korduv - Võimu või usalduse kuritarvitamine

Füüsiline väärkohtlemine

Sidumine, küünistamine, pigistamine, hammustamine, põletamine; löömine, peksmine, tõukamine, näpistamine, väänamine; juuste kakkumine, tutistamine; seletamatud luumurrud, nihestused, haavad, verevalumid; lämmatamine, kägistamine, uputamine; diagnoositud sisemised vigastused.

Hooletusse jätmine

Baasvajaduste tagamata jätmine; Füüsiline hooletusse jätmine - nt puudulik hoolitsemine vigastuste korral; Emotsionaalne ja vaimne hooletusse jätmine (sh lapse vaimse tervise probleemidele mittereageerimine); Järelevalveta jätmine; Hariduslik hooletusse jätmine.

Emotsionaalne väärkohtlemine

Hirmutamine, ähvardamine, karjumine, söimamine, solvamine, mõnitamine, manipuleerimine, "keeldudega kauplemine", isoleerimine sotsiaalsest suhtlemisest; halvustavate nimedega kutsumine.

Seksuaalne väärkohtlemine

Olukord, kus täiskasvanu või vanem noor kasutab last ära seksuaalsetel eesmärkidel. Võib hõlmata sh füüsilist kontakti (nt puudutamine, vägistamine) kui ka mittefüüsilisi tegusid (nt lapsele seksuaalse sisu näitamine või lapse kaasamine pornograafiasse).

MÕJU LAPSE ARENGULE

- ▼ Häiritud vaimne ja emotsionaalne areng
- ▼ Depressioon, ärevus, PTSD¹
- ▼ Kehvem õpiedukus ja koolist väljalangemine²
- ▼ Terviseprobleemid ja riskikäitumine³
- ▼ Usaldamatus ja raskused sotsiaalsetes suhetes⁴

Lähisuhtevägivald

Laps, kes elab peres, kus vanemate vahel on lähisuhtevägivalda, tajub sarnaseid (vahel ka intensiivsemaid) reaktsioone lähisuhtevägivalla otsese ohvriga.

Lähisuhtevägivallaga peres kasvav laps kogeb traumeerivaid sündmusi pidevalt, ta elab alalise hirmu ja ohutajuga. Pideva stressi ootuses areneb lapsel välja ellujäämisoskus ehk ta teab igal hetkel, kui lähedal on vägivallategu ning millises emotsionaalses seisundis on vägivallatsejast ja ohvrist lapsevanem. Selle peale läheb lapse kogu jõud, mis on vajalik hoopis kasvamiseks ja arenguks.

Muutused ei pea olema suured ega rabavad – oluline on märgata kõike, mis erineb lapse tavapärasest käitumisest.

- Laps muutub järsku **vaikseks ja tõmbub endasse** või vastupidi, muutub varasemast **aktiivsemaks ja püsimatuks**.
- Laps hakkab **vältima** teatud inimesi või olukordi, ent võib ka **otsida** teistelt tavapärasest **rohkem tähelepanu**.
- Lapse **motivatsioon väheneb**, ta muutub hajameelseks või vastupidi, **teeb kõike järsku ülihästi**, ületades kõiki ootusi ja tehes rohkem, kui temalt oodatakse.
- Lapse juures ilmnevad **füüsilised märgid**, nagu väsimus, kehakaalu muutused, sagedased terviseprobleemid või muutused söögi- ja unerežiimis.

5 LAUSET, MIDA ÕELDA LAPSELE, KES AVALDAB TUNDLIKKU INFOT

Kui laps Sulle midagi tundlikku räägib, peab sellele alati järgnema reaktsioon.

Sa oled väga vapper, et sa mulle seda rääkisid

Ma olen väga tänulik, et sa mind usaldasid

Ma olen su üle väga uhke, et sa selle teema välja tõid

See ei ole sinu süü, et see juhtus

Ma teen endast kõik, et sind aidata

Ütle lapsele, et ta pole
juhtunud süüdi.

Kuula aktiivselt.

Kui näed, et lapsel on
mure, julgusta teda
rääkima.

PEA MEELES!

USU LAST

Usaldus algab kuulamisest, see on esimene ja tähtsaim tegu. Mitte hinnata, mitte küsida, kas ta on kindel, vaid lihtsalt kuulata ja võtta juttu tõsiselt.

Lastemaja on lapsesõbralik teenus **seksuaalselt väärkoheldud** ja **kahjustava seksuaalkäitumisega lastele**, mis asetab esikohale lapse õigused ja toob kokku spetsialistid, kelle ühine eesmärk on taastada lapse heaolu ja turvatunne.

https://www.lasteabi.ee/et/lastemaja?gad_source=1&gad_campaignid=22693638227&gbraid=0AAAAABAKtGazKpPo1tLFI-n0Vh0QkMvdV-&gclid=Cj0KCQiA-YvMBhDtARIsAHZuUzlhPZ7L1Fik2AMIEX_OXYOhc11cFHUcrqAlK8aOAH9xF1SE6ELZXakaArS8EALw_wcB

Lasteabi.ee

Lasteabi.ee

☎ 116 111

Lasteabi

Laps ja noor

Lapsevanem

Spetsialistile

Kasulikud materjalid

Kontaktid

Lapse abivajadus

Käsiraamat

Tööriistakast

Teata abivajavast lapsest

Tere tulemast Lasteabi

Oleme sinu jaoks alati olemas!

Helista

Räägi

Kirjuta

Teata abivajavast lapsest

Tere tulemast abivajavast lapsest teavitamise vormi lehele!

Kui oled märganud last, kes võib vajada abi või toetust, saad sellest siin turvaliselt ja konfidentsiaalselt teada anda.

Palun vali enda jaoks kõige asjakohasem vorm ja täida ära nii palju infot, kui sa abivajava lapse kohta tead. **Vorm avaneb uuel vahelehel**, et vajadusel oleks võimalik vormi täitmise ajal tagasi siia lehele tulla ja lugeda KKKsid või muud olulist infot.

Kas oled alus-, põhi-, kesk-, kutsehariduse tugispetsialist (sotsiaalpedagoog, koolipsühholoog)?

[Täida vorm siin](#)

Kas oled tervishoiutöötaja või ohvriabi töötaja?

[Täida vorm siin](#)

Kas oled muu spetsialist?

Näiteks alus-, põhi-, kesk-, kutsehariduse ning lastehoiu õpetaja või tugispetsialist (eripedagoog, logopeed), lastehoius töötav lapsehoidja, laste hoolekandenasutuse töötaja, noorsootöötaja, huvihariduse õpetaja või tugispetsialist, huviringi juhendaja või lastega töötav treener.

[Täida vorm siin](#)

Lapse andmed, olukorra kirjeldus

Hea spetsialist!

Palume Sul täita teavitusvorm. Täida vaid need lahtrid, mille kohta infot/teavet omad. Oma vastustes ole palun võimalikult täpne ja neutraalne.

* Sõnaga vanem tähistatakse ankeedis ka lapse eestkostjat/hooldajat ja muud last kasvatavat isikut, kui ei ole välja toodud teisiti.

* Lapse ees- ja perekonnanimi

Lapse sünniaeg/vanus/isikukood

Lapse viibimiskoht/elukoht

* Olukorra kirjeldus, pöördumise põhjus

Lisainfo lapse/vanemate/pere kohta

Järgmine

Teataja andmed, soov osaleda võrgustikus

Teataja andmed

Märgi endale sobiv

- ☐ Soovin jääda anonüümseks
- ☐ Olen nõus andma täiendavat teavet lastekaitsetöötajale või politseile
- ☐ Soovin osaleda võrgustikutöös

Teataja asutus/organisatsioon

Teataja ees- ja perekonnanimi

Teataja seos lapsega

Teataja telefon

Teataja e-post

Saadame kinnituse teate edastamisest e-postile.

Saada teade

Digiriigi Akadeemia kursused

Kursuste kategooriad

Tutvu Digiriigi Akadeemia e-kursustega.

Üldteadmised 6

Küberturvalisus 6

Innotiimi videoloengud 4

Sotsiaalvaldkond 10

Teenusepõhine juhtimine 6

Võrdsuspoliit >

Sotsiaalvaldkond

Lasteabi

Abivajava lapse märkamine ja abistamine

Tähelepanu! E-kursust uuendatakse 20.–21. detsembril 2025, mille käigus tehakse ...

Vaata

Sotsiaalvaldkond

Psühholoogiline esmaabi kriisi sattunud inimese toetamisel (vene keeles)

Vaata

Sotsiaalvaldkond

Taastav õigus

Tere tulemast taastava õiguse e-kursusele! E-kursus on loodud selleks, et suurend...

Vaata

Sotsiaalvaldkond

Ohvriabi põhikoolitus

Vaata

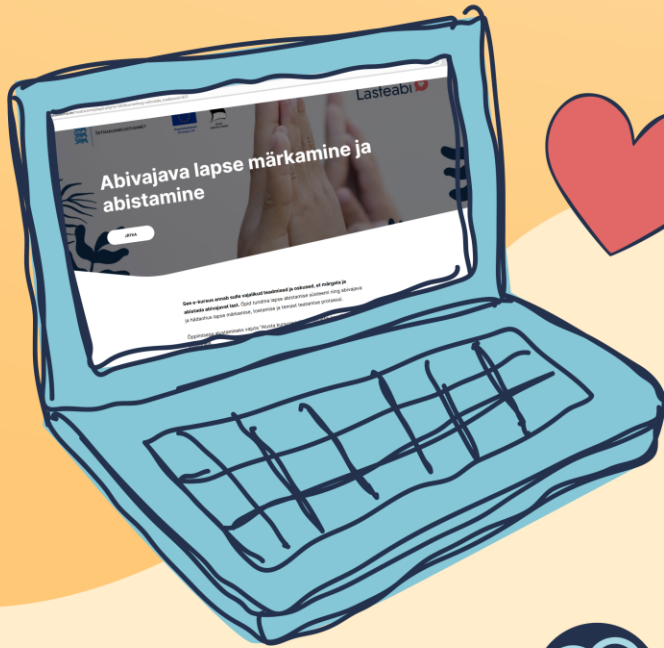
Veel õppimisvõimalusi

- SKA täiendkoolitused
- Lastekaitsetöö põhialused
- Ohvriabi e-kursused
- Väärkohtlemise ennetamine spordis EADSE
- Kuidas arendada sotsiaal-emotsionaalset pädevust – endas ja teistes? Peaasi.ee

E-kursus lastega töötavatele spetsialistidele

"Abivajava lapse märkamine ja abistamine"

E-kursus on kättesaadav digiriigiakadeemia.ee

Kuidas tagada lapse õiguste ja heaolu tagamine?

Kuidas märgata ja toetada abivajavat last?

Kuidas kasutada abivajaduse hindamise ja sellest teavitamise tööriistasid?

Tutvu kursuse infoga:

Leia meid sotsiaalmeediast

@lasteabi

SOTSIAALKINDLUSTUSAMET

Lasteabi.ee

116 111

2021-2027 Ühtekuuluvuspoliitika fondide meetme 21.4.7.9. „Lastele ja peredele suunatud teenused on kvaliteetsed ja vastavad perede vajadustele” toetuse andmise tingimuste (TAT) „Laste ja perede toetamine”, tegevus 2.3. „Valdkondadeülese lastekaitse korraldusmudeli väljatöötamine”

E-kursuse ülesehitus

Õppimise aeg on 4-5 tundi, olenevalt sinu tempost võib see aeg olla lühem või pikem. Kiiret pole!

Teadlikkuse tõstmine

Tööriistad lastega töötavatele spetsialistidele, märkamakas ja toetamaks abivajavaid lapsi

4 TOETAVAT KÜSIMUST, MIS AITAVAD OTSUSTADA, KAS TEGEMIST ON ABIVAJAVA LAPSEGA

Kas oled märganud midagi last kahjustavat või on laps või tema sõbrad Sulle midagi rääkinud?

Näiteks: kahjustavad tegevused füüsilises keskkonnas või virtuaalmaailmas, väärkohtlemine, enesevigastamine, ahistamine, küsimine, vanemate väime tervise probleemid või sõltuvusprobleemid, lähedaste vahelised vägivaldsed suhted, perevägivald pealt nägemine, puuduv järelevalve, liigne vastutus vms.

Kas oled märganud, et laps on hoolitsemata?

Näiteks: laps on söömata, pesemata, määrduvad, riietunud või jäänud või sageli ebapuhtad/katki või ilmatikule, eale või kasule mitte vastavad, puudub toetav rutiin, sage koolist/huvitegevusest puudumine, kõrged nõudmised ja ootused lapse tulemustele või sooritusale vms.

Kas oled märganud lapse tervislikust seisundist või erivajadusest tulenevat abivajadust?

Näiteks: tervisekahjustus, puudub ligipääs tervishoiuteenustele, lapse vähene suutlikkus osaleda igapäevategevustes vaatamata senistele kohandustele või hinnatud erivajadusele, spetsialistide antud soovitusi eiramine vms.

Kas oled märganud lapse tunnetes või käitumises viimasel ajal olulisi muutusi?

Näiteks: muutunud mõttemaailm, meeleolu, keskendumisvõime, unerütm või suhtlus teistega, ülemäärane aktiivsus või impulsiivsus, pidev kurameelus, ärevus, agressiivsus, apaatia või endasse tõmbumine, suitsiidimõtted, enesetapu ohtu seadmine, sõltuvusainete tarvitamine, langenud sooritusvõime või (s)pilvumus vms.

KUI ABIVAJADUST EI ILMNENUD

... võid nõu pidamiseks võtta ühendust sotsiaalkindlustusametiga lasteabi.

Skänni QR koodi, et külastada <https://www.lasteabi.ee>

KUI VASTASID JAATAVALT VÄHEMALT ÜHELE KÜSIMUSELE

... võib tegemist olla abivajava lapsega ning vali tegevus:

- võta ühendust kohaliku omavalitsuse lastekaitsetöötajaga;
- võta ühendust lasteabi helistades 116111 või kirjutades e-maili või veebivestluse teel;
- mine [lasteabi.ee](https://www.lasteabi.ee) ja täida „Teata abivajavast lapsest“ vorm.

Lasteabi.ee

116 111

2021-2027 Ühtekuuluvuspoliitika fondide meetme 21.4.7.9 „Lastele ja peredele suunatud teenused on kvaliteetset ja vastavad perede vajadustele“ toetus andmise tingimuste (TAT) „Laste ja perede toetamine“, tegevus 2.3 „Väikendatud laste lastekaitse teenuste osutamisele“

SOTSIAALKINDLUSTUSAMET

Märka abivajavat last ja teata temast

- Võta ühendust kohaliku omavalitsuse lastekaitsetöötajaga.
- Võta ühendust lasteabi helistades 116111 või kirjutades e-kirja või veebivestluse teel.
- Mine [lasteabi.ee](https://www.lasteabi.ee) ja täida „Teata abivajavast lapsest“ vorm.

Turvalisus

Kas oled märganud midagi last kahjustavat või on laps või tema sõbrad Sulle midagi rääkinud?

Tervis

Kas oled märganud lapse tervislikust seisundist või erivajadusest tulenevat abivajadust?

Tunded

Kas oled märganud lapse tunnetes või käitumises viimasel ajal olulisi muutusi?

Hoolitsus

Kas oled märganud, et laps on hoolitsemata?

Lasteabi.ee

116 111

ot leiad
rodulehelt
abi.ee

https://www.youtube.com/watch?v=g-p5k76wGPA&list=PLYwbl7JvKhR_GUrp7Gt9KBKPIgFZ9a-rp

<https://www.lasteabi.ee/et/useful-materials/document/36/desc>

Eriolise hoolsuskohustusega inimesed...

Sotsiaalkindlustusameti Lasteabi - 1 / 5

- 1. Eriolise hoolsuskohustusega isikud 2025 (Gerd Kanter, spordidirektor) Sotsiaalkindlustusameti Lasteabi 0:23
- 2. Eriolise hoolsuskohustusega isikud ja neli toetatavat küsimust... Sotsiaalkindlustusameti Lasteabi 2:02
- 3. Eriolise hoolsuskohustusega isikud 2025 (Laura Somelar, spordidirektor) Sotsiaalkindlustusameti Lasteabi 0:18
- 4. Eriolise hoolsuskohustusega isikud 2025 (Maria Toom, spordidirektor) Sotsiaalkindlustusameti Lasteabi 0:29
- 5. Abivajavast lapsest teatamine 2025 (Gerd Kanter, spordidirektor) Sotsiaalkindlustusameti Lasteabi 3:04

Turvaplaan - Safe-Box ja päästevest

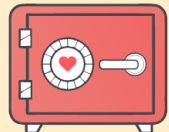
Safebox

Meie kõigi elus tuleb ette ootamatusi ja keerulisi aegu. Selleks, et tunda enda neil hetkedel paremini, saad luua päris oma **hea tunde kasti**, mis pakub sulle toetust ja aitab leida rõõmuhetki ka väikestes asjades.

1. Muusikapala, mis sinus alati hea tunde tekitab

2. Pildid, mille vaatamine sind rõõmustab

3. Lõhn, mis sind alati rahustab

4. Ese, mis sulle erilist turvatunnet pakub

5. Tsitaat, mis sind inspireerib

6. Lemmikraamat või ajakiri

töötame 24/7
 116 111
 www.lasteabi.ee
 info@lasteabi.ee
 fb.com/lasteabi
 @lasteabi
Lasteabi.ee
 116 111

SOTSIAALKINDLUSTUSAMET

Riskitaseme hindamine ja sekkumistegevused vastavalt riskitasemele	
RISKITASE	SEKKUMINE
MADAL RISK - Elutüdimusmõtted - Episoodilised enesetapumõtted - Enesetapuplaani, -kavatsust ei ole - Muutlikud riskitegurid - Olulised kaitsvad tegurid	- Ei ole vajalik jälgida inimest - Toetada emotsionaalse pinget maandamist nii palju kui võimalik - Uurida võimalike vaimse tervise probleemide kohta. Kui on esinemise kahtlus, siis abistada kontakti loomisega professionaalidega - Koostada turvaplaan, sh anda hädaabitelefoni numbrid - Vajadusel käivitada võrgustik pikaajaliseks järeltoeks (sh sotsiaalsete probleemide lahendamiseks)
KESKMIN RISK - Enesetapumõtted, mis ei ole pärsiva loomusega - Ei ole enesetapuplaani - Kerge vaimse tervise häire - Märgatavalt esineb alkoholi ja ravimite/narkootikumide tarvitamist - Ebastabiilne emotsionaalne seisund, kuid ei ole kriisisituatsioon - Ebakorrapärane riskikäitumine - Mitmed riskitegurid - Vähe kaitsvaid tegureid	- Toetada emotsionaalse pinget maandamist nii palju kui võimalik - Kontaktteeruda mõni päev pärast esmast kokkupuudet - Oluline on kontaktteeruda spetsialistidega, et saada ülevaade inimese vaimse tervise olukorrast, psühhosotsiaalsetest probleemidest ja määrata kriisihetke strateegiaid - Vajadusel konsulteerida vaimse tervise spetsialisti või psühhiaatriga edasise käitluse osas, vajadusel suunata vastuvõtule või leppida kokku vastuvõtu aeg - Eriolulist tähelepanu pöörata juhul, kui on tegemist korduva enesetapukäitumisega - Koostada enesetapukriisi turvaplaan
KESKMISEST KÕRREM RISK - Pidevad enesetapumõtted - Inimene võib olla mõelnud erinevate meetodite peale, kuid konkreetsed enesetapuplaani ei ole - Esineb psühhiaatrilise haiguse - Ebastabiilne emotsionaalne seisund koos kahetselt vallanduva kriisiga - Mitmed riskitegurid - Vähe kaitsvaid tegureid	- Toetada inimese emotsionaalse pinget maandamist nii palju kui võimalik - Takistada juurdepääsu surmavatele vahenditele - Kontaktteeruda iga päev - Oluline on kontaktteeruda spetsialistidega, et saada ülevaade inimese vaimse tervise olukorrast, psühhosotsiaalsetest probleemidest ja määrata kriisihetke strateegiaid - Koostada enesetapukriisi turvaplaan - Konsulteerida vaimse tervise spetsialisti või psühhiaatriga edasise käitluse osas, vajadusel suunata vastuvõtule või leppida kokku vastuvõtu aeg - Eriolulist tähelepanu pöörata juhul, kui on tegemist korduva enesetapukäitumisega
KÕRGE RISK - Pidevalt tugevad enesetapumõtted - Kindel enesetapuplaan - Ligipääs surmavatele vahenditele - Psühhiaatriline häire raskete sümptomitega - Tegid potentsiaalselt surmava enesetapukäitumise - Sage alkoholi või ravimite/narkootikumide tarvitamine - Ebastabiilne emotsionaalne seisund koos vallanduva kriisiga - Eskaaleeruv riskikäitumine	- Helistada 112 - Olla inimese juures, mitte jätta teda üksi - Takistada juurdepääsu surmavatele vahenditele - Rakendada inimesega, püüda leevendada psühhilist kriisi ja maandada pinget - Oluline on kontaktteeruda spetsialistidega ning toetada inimese kontakti, et saada ülevaade tema vaimse tervise olukorrast, psühhosotsiaalsetest probleemidest - Käivitada võrgustikutöö

MINU PÄÄSTEVEST

Enesetapumõtete korral tee endale toimetulekupaani. See aitab sulle mõtete voo ajal tuletada meelde toimetulekuvõtteid. Just nagu päästevest – hoiab tormi ajal vee peal.

- 1 Minu ohumärgid on:**
Need võivad olla mõtted, tunded või olukorrad, mille puhul tajud kõrgemat riski.
- 2 Minu toimetulekuvõtted:**
Võimalused, kuidas saan veidike enda enesetunnet tõsta.
- 3 Inimesed, kellega saan ühendust võtta, et mõtted mujale saada:**
- 4 Inimesed, kellega saan ausalt rääkida või kelle poole saan abi saamiseks pöörduda:**
- 5 Võimalused, kuidas enda ümbritsevat keskkonda turvalisemaks muuta:**
- 6 Toetav sisekõne, kinnitus või mantra, mis aitab kriitilises olukorras toime tulla:**
- 7 Kui on pakiline mure:**

Pöördu kohaliku psühhiaatrikliiniku valvetuppa

Helista lasteabile **116 111** või **112**

Rahastus: 2021-2027 Ühtekuuluvuspoliitika fondide meetme 21.4.7.9. „Lastele ja peredele suunatud teenused on kvaliteetsed ja vastavad perede vajadustele“ toetuse andmise tingimuste (TAT) „Laste ja perede toetamine“, tegevus 2.2. „Mitmekülgse abivajadusega laste ja nende perede toetamine“

SOTSIAALKINDLUSTUSAMET

Juhis noortele safe box'i kasutamiseks

SAFEBOX

Meie kõigi elus tuleb ette ootamatusi ja keerulisi aegu. Selleks, et tunda end neil hetkedel paremini, saad koostada turvaplaani ning luua päris oma safe box'i.

Esemete valikul oleme soovinud, et haaratud oleksid erinevad meeled - nägemine, kuulmine, haistmine, maitsmine, puutetundlikkus, et suurendada maksimaalselt kohalolu.

Erinevad lisalehed võimaldavad enda mõtteid kirja panna ja neid kasutada. Täpselt nii nagu Sina soovid.

Oma mõtete ja eelistuste üleskirjutamine on oluline osa enesehoiu ja enesemõistmise protsessist. See võimaldab reflekteerida oma tundeid, reaktsioone ja kogemusi. Samuti aidata selgust saada keerulistes olukordades ning suurendada eneseusku. Lisaks toetavad rahunemist erinevad hingamisharjutused ja jälgimispäeviku pidamine.

Head kasutamist!

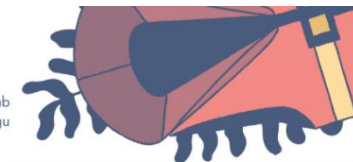
MINU TURVAVÕRGUSTIK

Kes on need, kellest ma hoolin? Kes kuulab mind, kui mul on raske?

MINU PÄÄSTEVEST

Enesetapumõtete korral võib abi olla kirjalikust plaanist. See aitab sulle mõtete voo ajal tuletada meelde toimetulekuvõtteid. Just nagu päästevest – hoiab tormi ajal vee peal.

1. Minu ohumärgid on:
Need võivad olla mõtted, tunded või olukorrad, mille puhul tajud kõrgemat riski.

2. Minu toimetulekuvõtteid:
Võimalused, kuidas saan veidike enda enesetunnet võtta.

3. Võimalused, kuidas enda ümbritsevat keskkonda turvalisemaks muuta:

4. Toetav sisekõne, kinnitus või mantra, mis aitab kriitilises olukorras toime tulla:

5. Inimesed, kellega saan ühendust võtta, et mõtted mujale saada:

6. Inimesed, kellega saan ausalt rääkida või kelle poole saan abi saamiseks pöörduda:

7. Kui on pakiline mure
Pöördu kohaliku psühhiaatriakliiniku vabariigipärase
Häirete Lasteabi
Häirete Hädaboli
116 111
112

Radikaliseerumine

- Radikaliseerumine – protsess, mille käigus võtab noor omaks äärmuslikud vaated, arusaamad ja väärtused.

<https://www.politsei.ee/files/Ennetus/radikaliseerumine-kov-.pdf?1c120e3e71>

- Radikaliseerumise märgid: äärmuslik huvide muutumine (nt relvad, rühmitused, paremäärmuslus, ajaloolised sümbolid, isikud).
- Radikaalsete sümbolite kasutamine seintel, riietuses, vihikus.
- Radikaalsete ja vägivaldsete vaadete väljendamine kaaslastele või sotsiaalmeedias.

Pilt lehelt
www.gov.sg

Kuhu pöörduda, kui vajad abi?

	116 006 välismaalt: +372 614 7393 OHVRIABI KRIISITELEFON	116 111 välismaalt: +372 600 4434 LASTEABI TELEFON	660 6077 VÄGIVALLAST LOOBUMISE INFOTELEFON	116 123 EMOTSIONAALSE TOE JA HINGEHOIU TELEFON	660 7320 INIMKAUBANDUSE ENNE- TAMISE NÕUANDELIIN	VAIMSE TERVISE VEEBINÕUSTAMINE
Kellele ja mis murega?	Inimestele, kes on langenud kuriteo, hooletusse jätmise, halva kohtlemise ning füüsilise, vaimse või seksuaalse vägivalla ohvriks hiljuti või ka pikemat aega tagasi. Pöörduda võivad ka abivajajast teatajad, soovi korral tagatakse anonüümsus.	Nii lastele kui täiskasvanutele nõu küsimiseks ja abi saamiseks või abivajavast ja hädaohus olevast lapsest teatamiseks. Pakutakse esmast nõustamist, vajadusel edastatakse info erinevatele spetsialistidele.	Vägivalla toimepanijatele, nende lähedastele või vägivalla toimepanijatega tegelevatele spetsialistidele. Pöörduda võib ka vägivalla toimepanemiste ennetamiseks.	Täiskasvanutele ärevuse maandamiseks, toimetulekuvõime parandamiseks ja eluliste teemade arutamiseks. Nõustaja toetab probleemidele lahenduse leidmisel ja vajadusel suunab edasi vaimse tervise veebinõustamisele.	Inimesed, kes on langenud tööalase või seksuaalse ekspluateerimise, prostitutsiooni kaasamise, kuritegevusele sundimise või fiktiivse abielu ohvriks. Pöörduda võivad ka spetsialistid ja abivajajast teatajad.	Inimestele, kelle igapäevaelu ja toimetulek on häiritud, kelle elus on pingeid ja raskusi. Vaimse tervise veebinõustamine ei asenda arstiabi ega teraapiat.
Kes vastavad?	Kriisiabi nõustaja kogemustega spetsialistid	Erialase kõrghariduse ja nõustamiskogemusega spetsialistid	Vägivallast loobumise nõustajad	Erialase ettevalmistuse ja kogemusega spetsialistid	Inimkaubandusohvrite nõustajad	Vaimse tervise spetsialistid
Millal?	Ööpäevaringselt ja veebivestlus palunabi.ee	Ööpäevaringselt, lisaks veebinõustamine lasteabi.ee ja info@lasteabi.ee	E-R 10-16 ja vlt@sotsiaalkindlustusamet.ee	Iga päev kell 10-24	E-R 8.30-17.00 ja inimkaubandus@sotsiaalkindlustusamet.ee	Broneeri aeg https://www.palunabi.ee/e/vota-uhendust
Mis keeles?	Eesti, vene, inglise	Eesti, vene, inglise	Eesti, vene, inglise	Eesti, vene, inglise	Eesti, vene, inglise	Eesti, vene, inglise
Hind	Tasuta	Tasuta	Tavaline tariif	Tasuta	Tavaline tariif	Tasuta

SOTSIAALKINDLUSTUSAMET

Lasteabi.ee

Mängime!

SOTSIAALKINDLUSTUSAMET

Täname kuulamast!

Küsimused

Aile Aedma Aile.Aedma@sotsiaalkindlustusamet.ee

Maibell Neemsalu Maibell.Neemsalu@sotsiaalkindlustusamet.ee

